

Круглий стіл “ Вимушені переселенці та приймаючі громади: уроки для ефективної суспільної адаптації й інтеграції ”
(Київ, 6 липня 2015 р.)

...війна вбила у мені залишки усіх надій і шматки ілюзій... На війні я по справжньому став дорослим...

Ален Делон (8.11.1935р.)

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЗАХИЩЕНОСТІ ВПО У РЕГІОНІ: ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ

(за результатами досліджень

у Львівській області)

д.е.н., проф. Садова Уляна Ярославівна,
ДУ “Інститут регіональних досліджень ім.М.Долішнього НАН України”

ЛЬВІВ - 2015

Мета дослідження

- “ **Внутрішньо переміщені особи** (ВПО) в Україні – громадянин України, який постійно проживає на території України, якого змісили або який самостійно покинув своє місце проживання, у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного й техногенного характеру ”. (Закон України “ Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб)
- **ВПО** - особи, які були змушені рятуватися втечею або покинути свої будинки, або інші місця проживання, через або для того, щоб уникнути наслідків збройного конфлікту, ситуації загального насильства, порушень прав людини або стихійних лих/техногенних катастроф, і які не перетнули міжнародно-визнаний державний кордон України” (з принципів Управління Головного комісара у справах біженців ООН).
- **Мета – теоретична** – визначення адаптаційної поведінки громадян України, які переміщені з тимчасово окупованої території України та районів АТО,
 - **практична** – обґрунтування рекомендацій для розробки на регіональному рівні соціальних програм підтримки ВПО.

Для збору емпіричної інформації було здійснено опитування шляхом анкетування

Об'єкт аналізу – ВПО з АР Крим та Донецької та Луганської областей (зона АТО) у Львівській області, яким на час опитування виповнилось 16 років.

Генеральна сукупність – 8062 респ. (листопад 2014 р.)

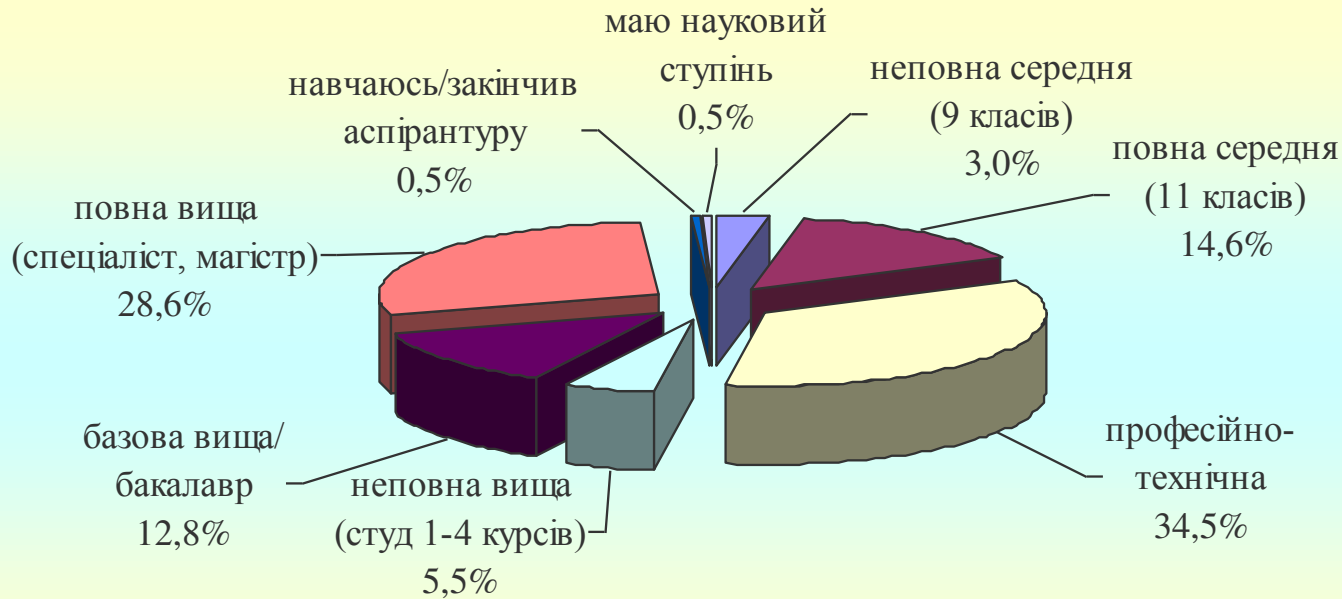
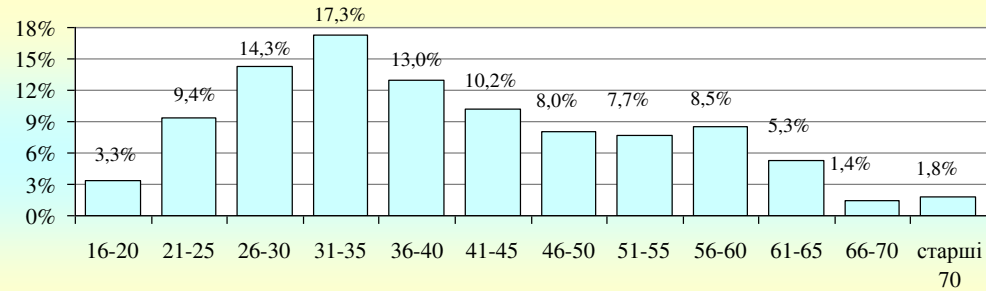
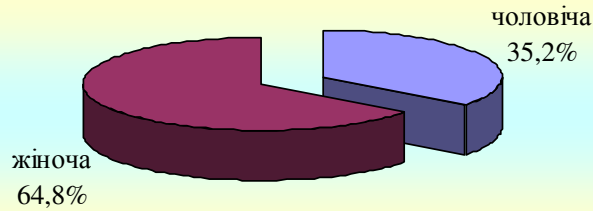
(10566 респ. - лютий 2015)

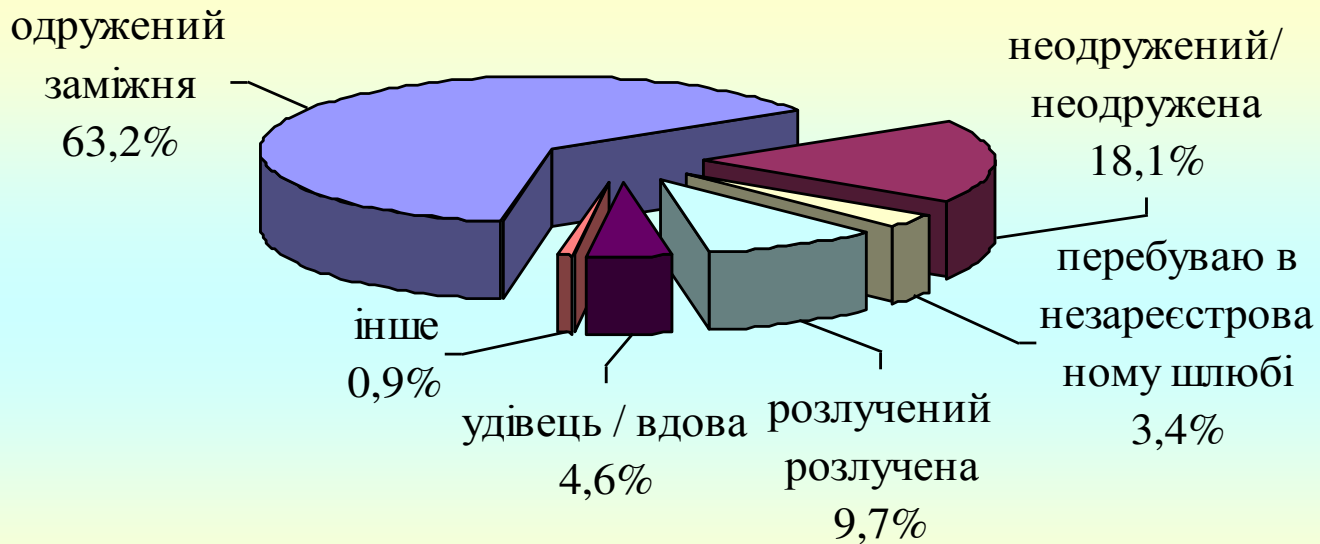
- **Відносна стандартна похибка** (коефіцієнт варіації похибки) – 5%. Імовірність гарантування результатів – 95%.
- **Вибіркова сукупність** – 855 респондентів.
- **Вид обстеження за ступенем охоплення одиниць** – комбіноване (для території Львівської області), в т.ч. для районів та міст області, де кількість ВПО не перевищує рівень інших міст та районів – вибіркоким методом з використанням квотної вибірки.

В обстеженні брали участь лише особи віком 16 і більше років, які в генеральній сукупності складають одну третю (66,2%) усіх ВПО у Львівській області.

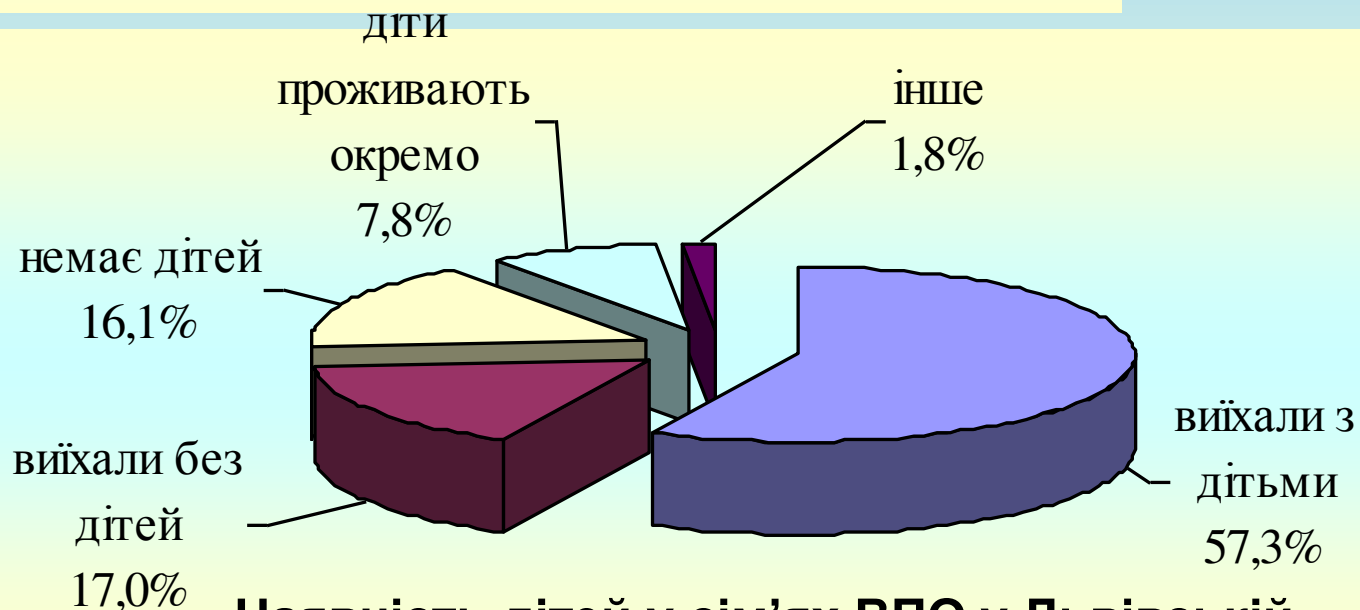
Діти (33,8%) в опитування не включались.

СОЦІАЛЬНИЙ ПРОФІЛЬ ВПО

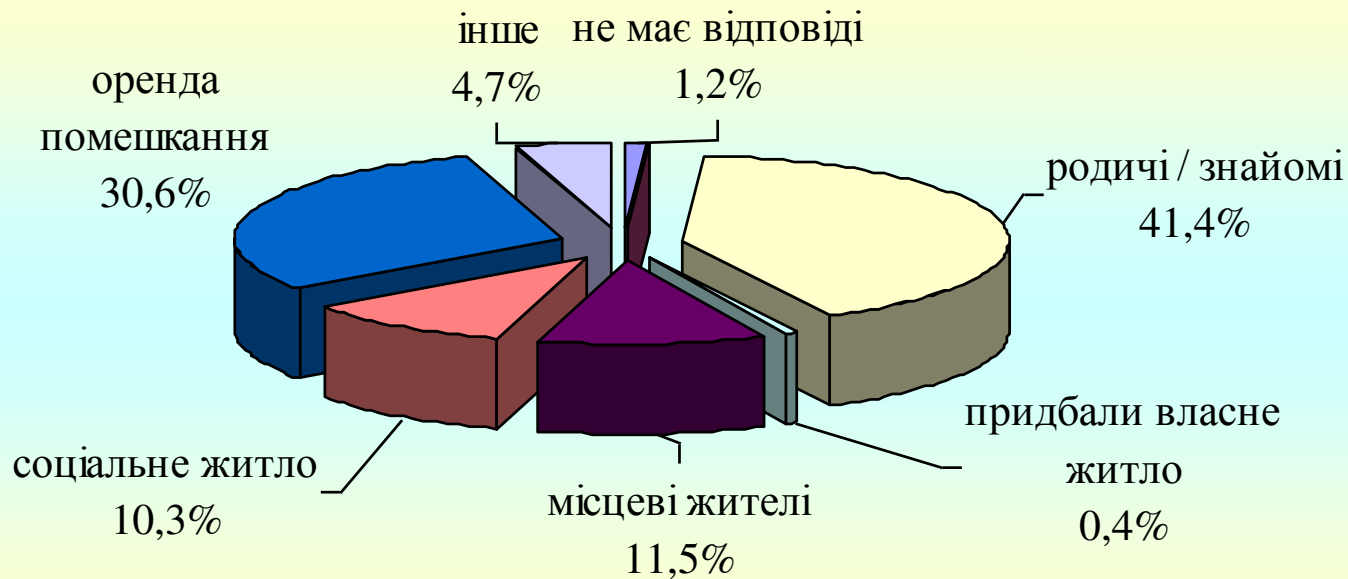

Сімейна структура опитаних ВПО, %

Наявність дітей у сім'ях ВПО у Львівській області, %

Структура тимчасового розселення ВПО у Львівській

області, %.

Значна частка ВПО вибрала даний регіон внаслідок зв'язків чи родинних відносин, що були до моменту збройного конфлікту (понад 40%). Водночас, слід вказати, що купівля власного житла становить лише 0,4%.

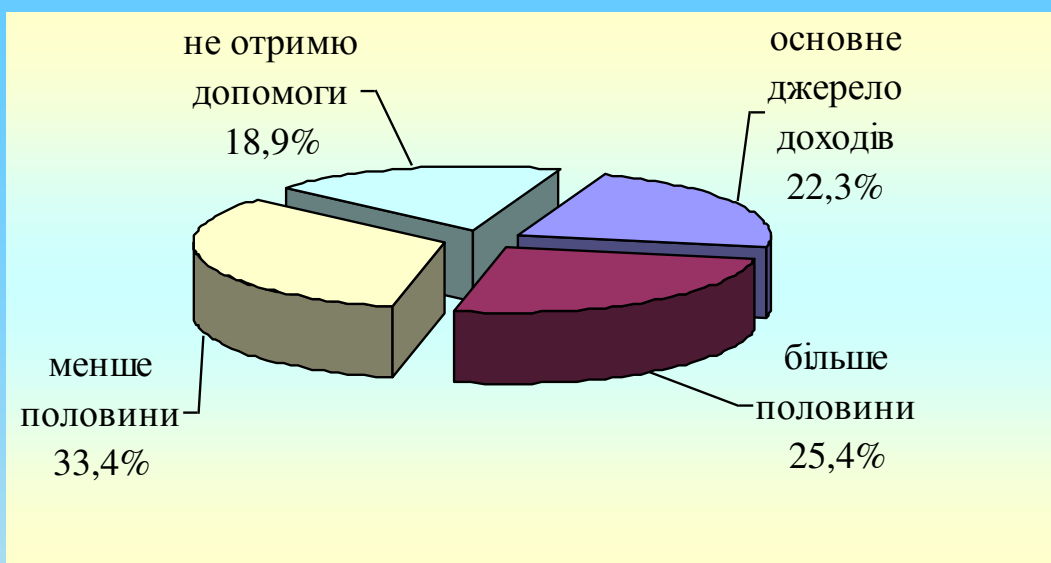
МОТИВАЦІЙНИЙ ПРОФІЛЬ ВПО

Статус поточної зайнятості ВПО

Альтернативи відповідей	Відсотковий розподіл
Навчаюсь	3,6
Працюю	18,8
Шукаю місце праці	41,4
Доглядаю дитину(дітей)	15,8
Не працюю і не прагну працювати	1,4
Не шукаю роботи через пенсійний вік/інвалідність	15,4
Інше	3,5

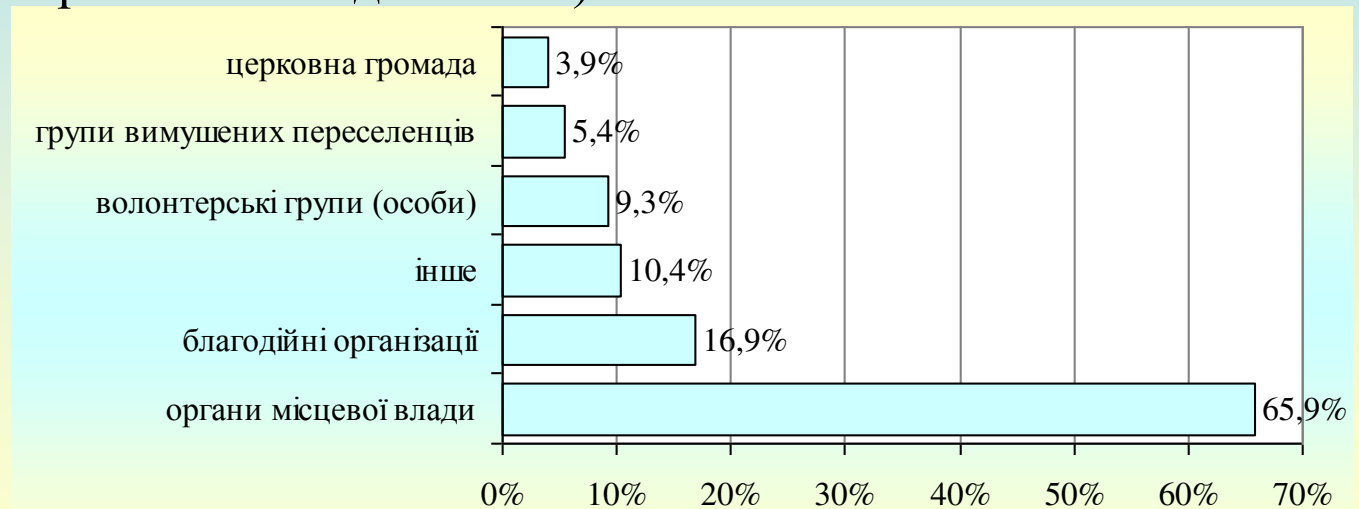
Фахова розбіжність ВПО при облаштуванні на поточному місці праці

<i>Результати анкетного опитування внутрішньо переміщених осіб (ВПО) з Криму, Донецької та Луганської областей у Львівській області (жовтень 2014 р.)</i>	Альтернативи відповідей	Відсотковий розподіл
	Працюю за тим самим фахом, що й на попередньому місці проживання, але з суттєво нижчим доходом	6,3
	Працюю за тим самим фахом, що й на попередньому місці проживання, з суттєво вищим доходом	0,9
	Працюю за тим самим фахом, що й на попередньому місці проживання, практично з таким самим доходом	7
	Працюю не за фахом	17,7
	Не працюю взагалі	61,1

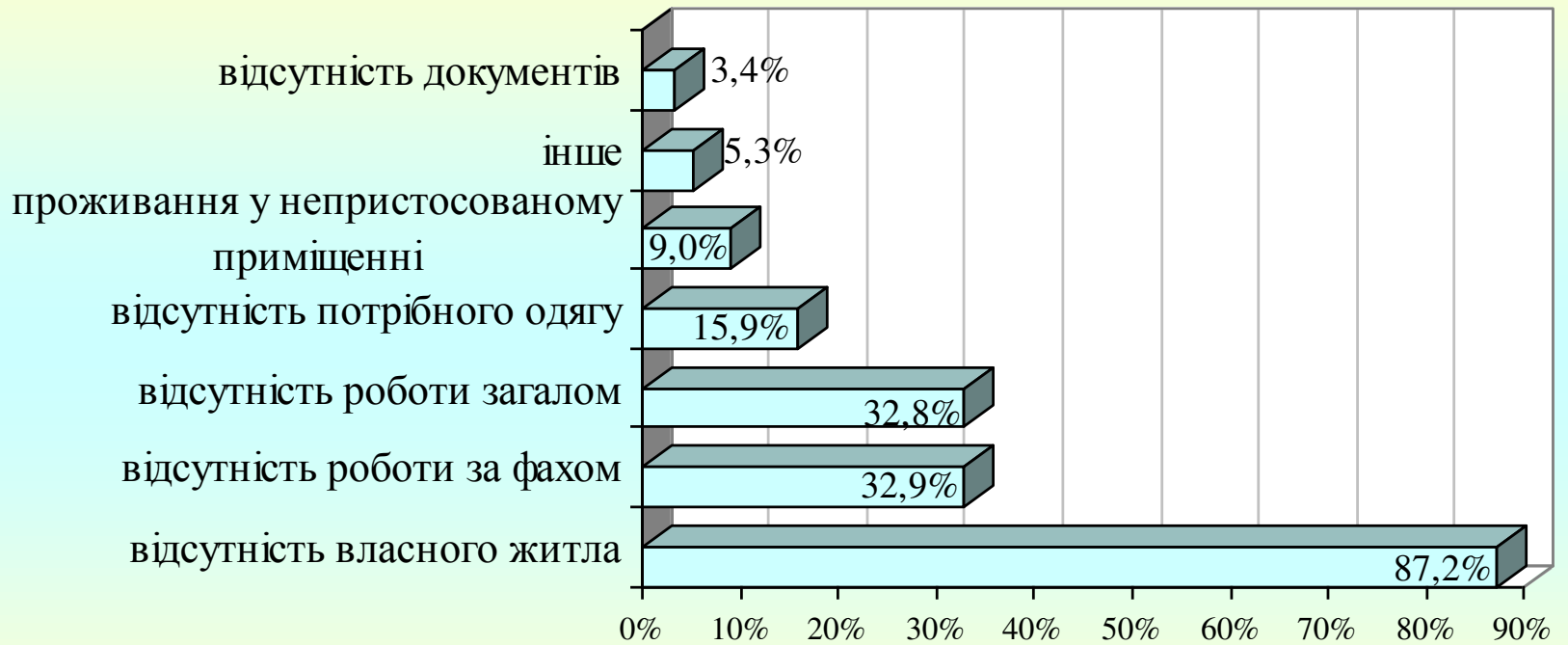

Частка соціальної допомоги в структурі доходів ВПО, %

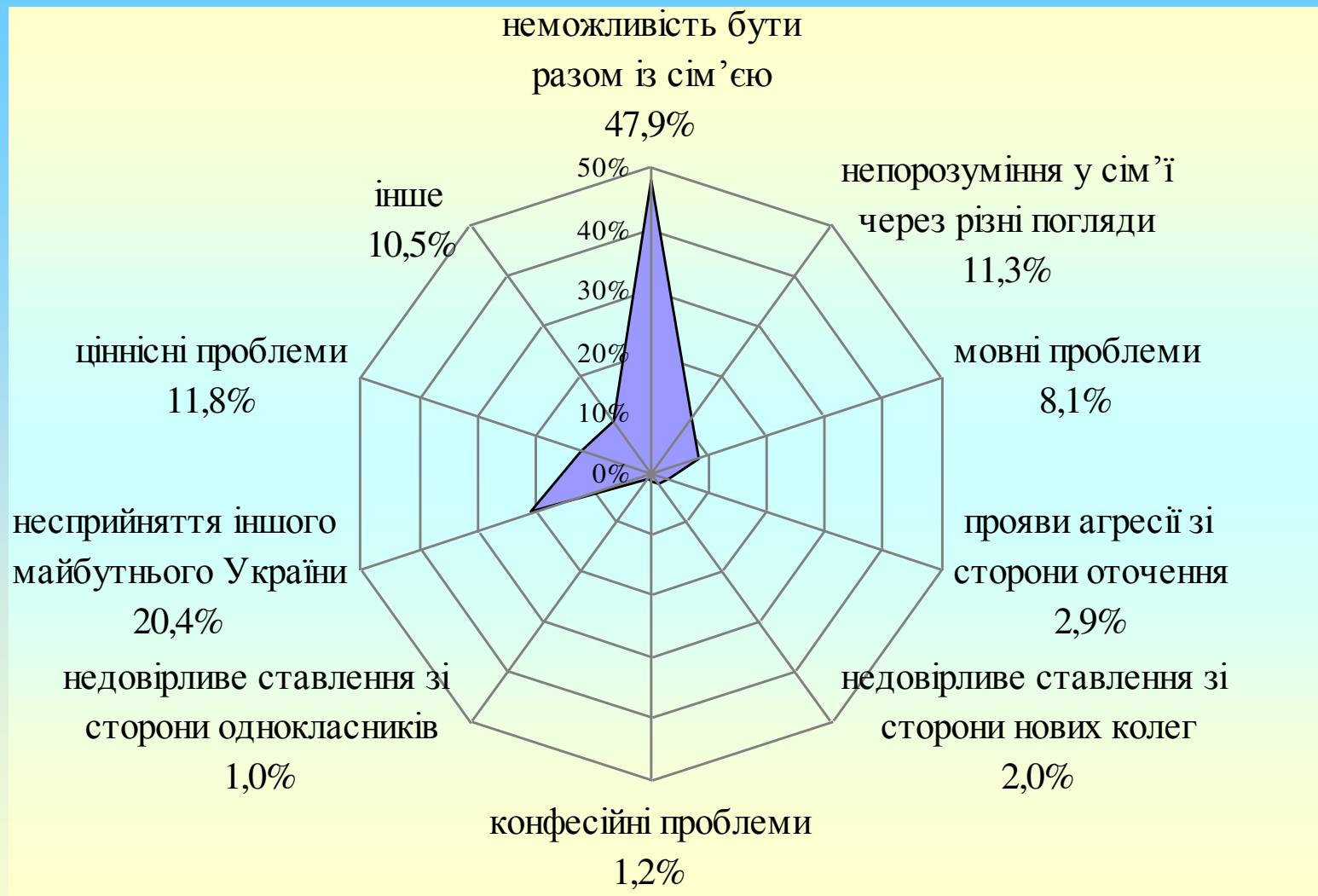
Не отримують допомогу (1/5) – здебільшого тимчасово через проблеми організаційного характеру (чекають на оформлення документів або на отримання вже нарахованої їм допомоги).

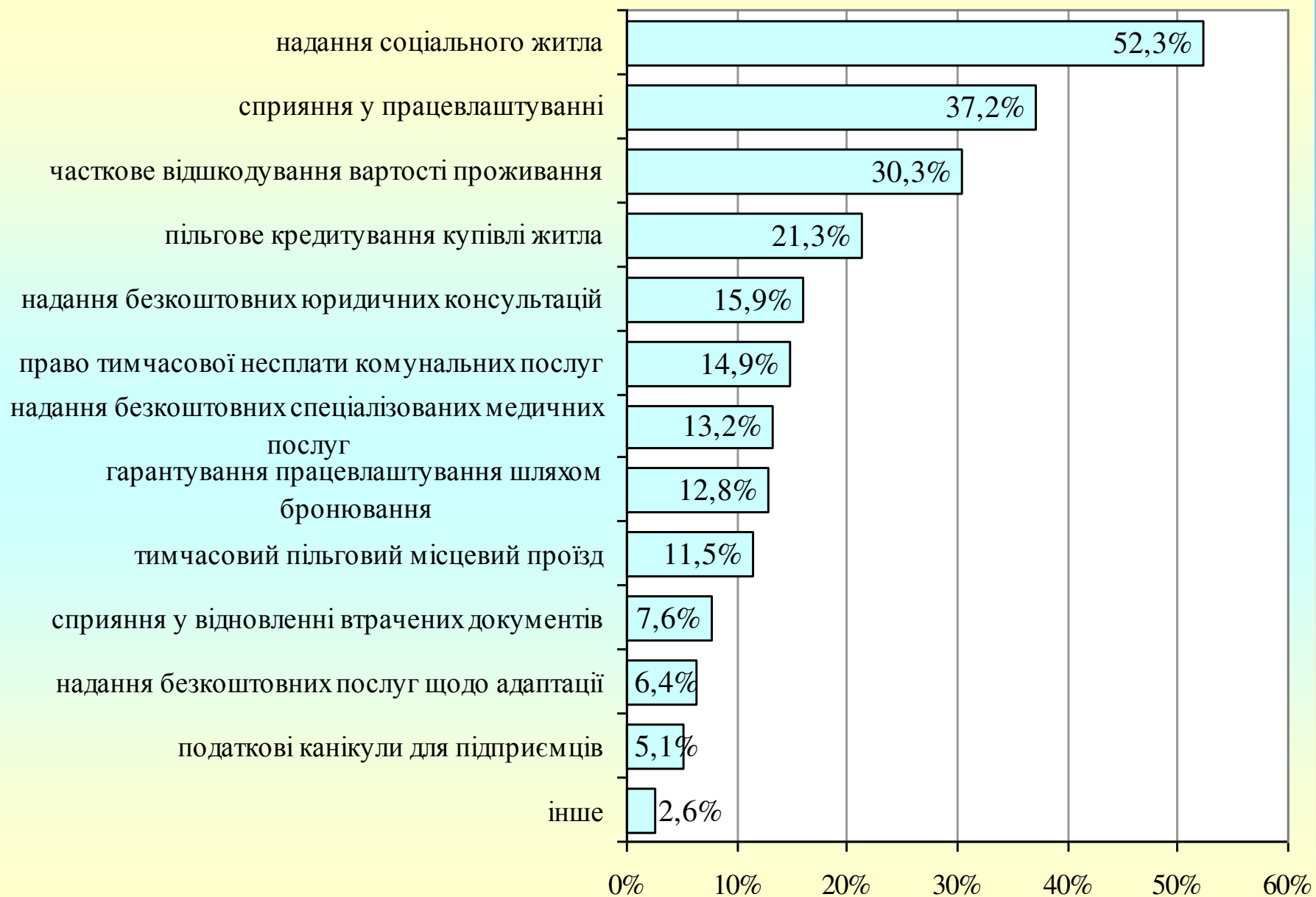
Структура контактів ВПО з органами державної влади та громадськими організаціями у Львівській області, %

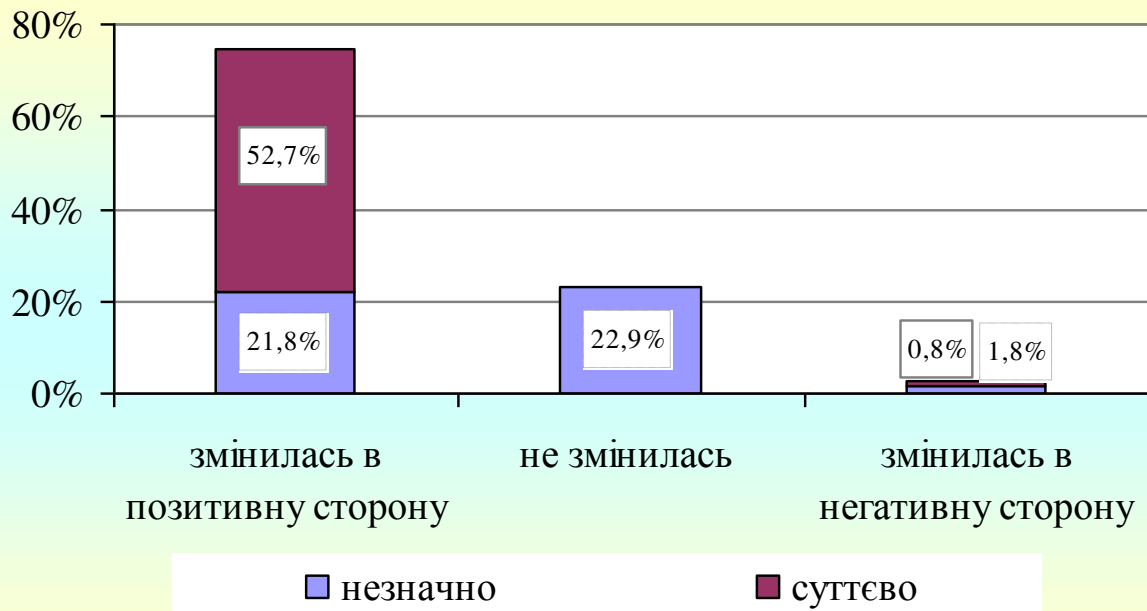
Найбільш значущі матеріальні проблеми в оцінках ВПО, %

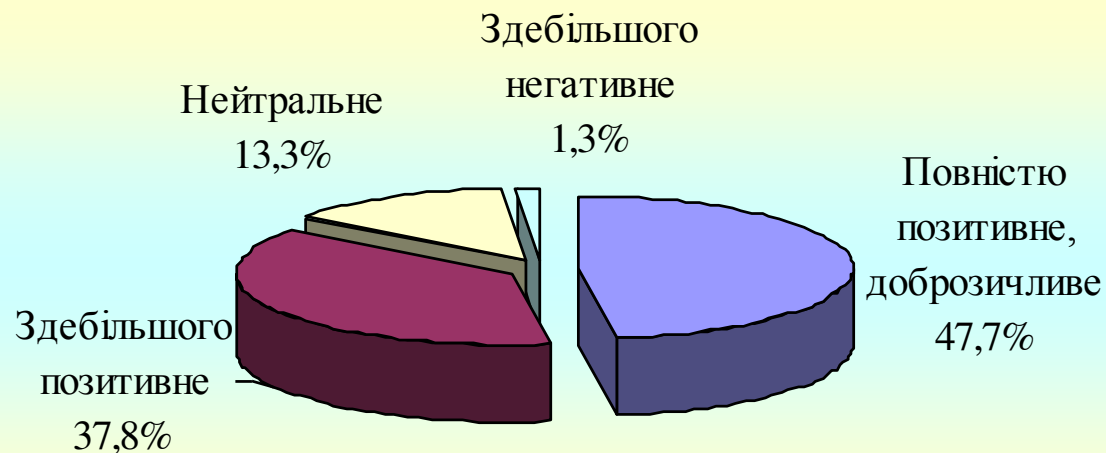
Найбільш гострі проблеми нематеріального характеру в оцінках ВПО, %

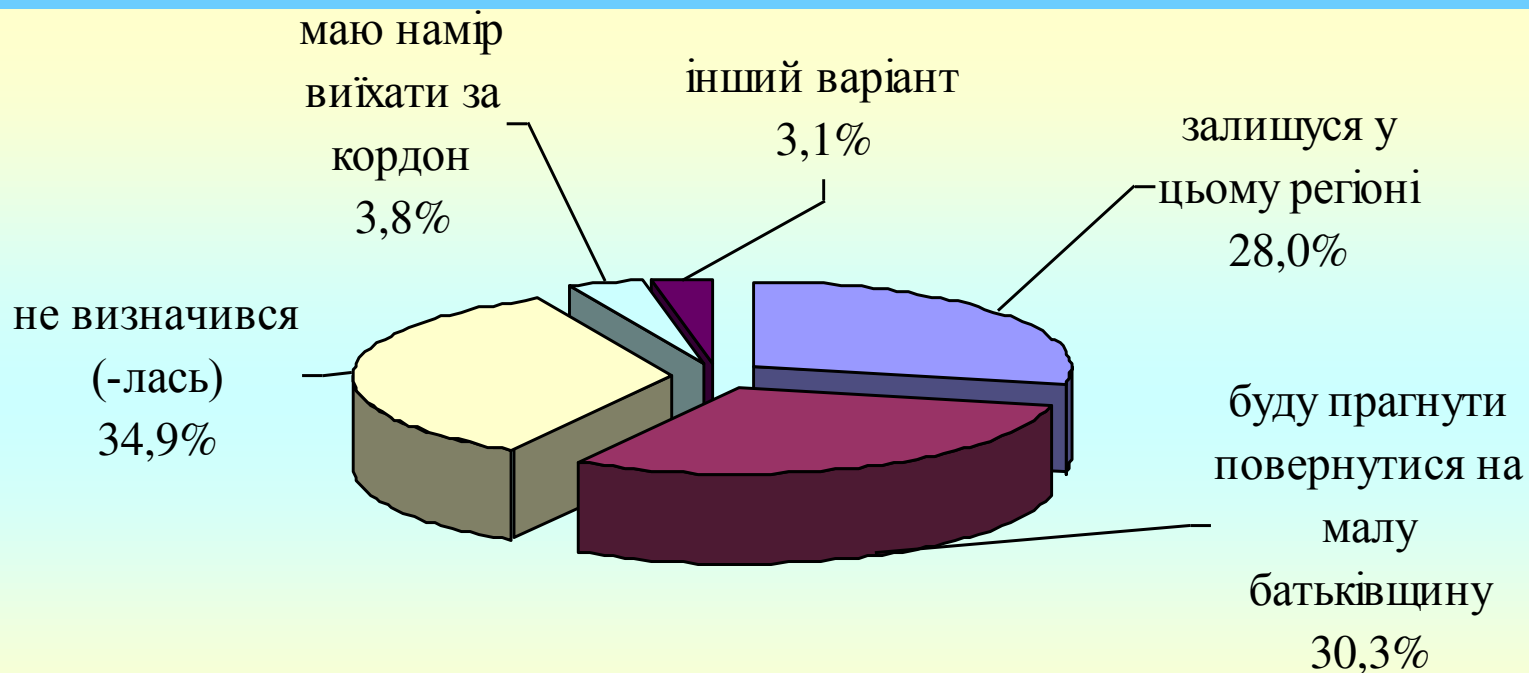
Очікування на допомогу від органів державної та місцевої влади в оцінках ВПО, %

Думка ВПО про місцевих мешканців, %

Самооцінка ставлення місцевих мешканців до ВПО, %

Плани щодо організації власного майбутнього в оцінках ВПО, %

Майже третина опитаних має намір інтегруватися у регіональний соціум Львівської області. Показово, що серед ВПО відсутні будь-які непорозуміння щодо мовного питання.

ВИСНОВКИ:

- **Соціальний профіль** економічно активних ВПО Львівської області вказує на те, що формування потенціалу даної категорії осіб відбувається за рахунок доволі деформованої статеві-вікової структури (особи в економічно активному віці складають половину усіх прибулих, 1/3 – особи чоловічої статі), мозаїчної освітньої структури (1/2 – особи з вищою (29% з повною), неповною вищою та професійно-технічною освітою (35%)), традиційного типу сімейної структури – на 2/3 представлена одруженими та заміжніми особами, ще на 1/5 – неодруженими незаміжніми, більшість жінки).
- Понад половину прибулих – це сім'ї з дітьми (57%). Хоча є й такі, котрі залишили дітей вдома (17%). Структура економічної активності ВПО визначається станом ринку праці регіону (18% працюють, 41% шукають місце праці, 16% доглядають дітей). Лінгвістична картина прибулих ВПО – типова для регіону Донбасу та АР Крим (вільне володіння мовами: російською – 94%, українською – 77%, англійською – 6%, кримськотатарською, грузинською та німецькою – по 2%, іншими мовами – 3%). ВПО Львівщини різної релігійної, проте не ортодоксальної, орієнтації (не регулярно відвідують храми 54%). Структура тимчасового розселення представлена наступним чином: 41% – родичі, 31% – оренда помешкання, 12% – місцеві мешканці, 10% – соціальне житло. Власне житло придбали 0,4% ВПО.

Мотиваційний профіль дає змогу розглядати різні варіанти вирішення проблем ВПО, моделювати сценарії реалізації регіональної політики щодо ВПО, пропонувати різні механізми використання їх потенціалу як інтеграційного спрямування, так і реінтеграційного та транзитного призначення.

Висновки:

В умовах, які склалися, у державі слід перейти до:

- - здійснення політики регіонального менеджменту стосовно процесів інтеграції, реінтеграції, а також транзиту ВПО через ті чи інші регіони України задля підвищення їх соціального захисту, максимального задіяння інтеграційного потенціалу у розбудову держави та окремих регіонів;
- - формування системи багатоцільового моніторингу процесів інтеграції, реінтеграції, а також транзиту ВПО через ті чи інші регіони України;
- - розробки спеціального методичного забезпечення системи обліку та статистики явищ і процесів у регіонах щодо ВПО;
- - розширення переліку показників аналізу та оцінювання поведінки різних трансформаційних груп суспільства, інтереси яких формуються в координатах одних чинників геополітики, економіки і традицій культури, проте реалізуються в координатах іншого середовища.

Дякую за увагу!

sadlu2004@gmail.com

ЗАКОН «ПРО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ»

соцзахист переселенців

- «догода переселенця» буде видаватися відразу, в день звернення
- можливість заочно звільнитися і стати на облік в центрі зайнятості
- відновлення соціалізації і пенсій за фактичним місцем проживання
- право продовжити освіту за держкошт
- отримання місця в дитсадку та школі
- переміщення рухомого майна до нового життя
- право розраховувати на компенсації від «держави-агресора»
- право закрити підприємницьку діяльність за спрощеною процедурою і зареєструвати юрособу та ФОП
- отримання тимчасового житла на 6 місяців
- невідкладну допомогу можна оскаржити в суд
- міжнародна гуманітарна та благодійна допомога не облагодіається податком і митними платежами

- для отримання довідки необхідний паспорт або документ, що засвідчує особу та факт проживання у зоні АТО або Криму
- дані про переселенця вносяться у Єдину базу
- отримати довідку можна безкоштовно у місцевих держадміністраціях
- якщо переміщені особи антимовляють місце проживання, мають протягом 10 днів повідомити про це
- термін дії довідки становить 6 місяців
- невідкладну грошову допомогу протягом 6 місяців
- 442 ₴ для працездатних
- 884 ₴ для непрацездатних
- 2400 ₴ на місяць на одну сім'ю

гуманітарна допомога

472 605
осіб зареєстрованих у зоні АТО на Кримі станом на 21 листопада 2014 р.

Дані: ukraine.org.ua, закон «Про внутрішньо переміщених осіб», РНБО

© 2014 Українформ. Усі права захищені.
У разі використання матеріалів послання обов'язкове.
www.ukrinform.ua

